

PLAN DZIAŁANIA KZ 505 ds. Procesów Kryminalistycznych

STRESZCZENIE

Komitet Zadaniowy ds. Procesów Kryminalistycznych został powołany w celu współpracy z Komitetem Projektowym CEN/TC 419 „Forensic science processes” oraz Komitetem Technicznym ISO/TC 272 „Forensic Sciences”. Zadaniem obu komitetów jest opracowywanie i wdrażanie norm związanych z dostarczaniem usług kryminalistycznych. Standardy te dotyczą przede wszystkim analizy i/lub interpretacji dowodów i śladów w celu przedstawienia wniosków organom ścigania i wymiarowi sprawiedliwości. Głównym zadaniem normalizacji w tym obszarze jest zachowanie cech szczególnych śladów i dowodów jak również ich integralności na każdym etapie badań kryminalistycznych. Dodatkowo wprowadzane standardy mają także umożliwić i ułatwić wymianę informacji pomiędzy systemami prawnymi stosowanymi w różnych krajach.

Ważnym elementem jest też zapewnienie odpowiednich standardów odczynników i materiałów eksploatacyjnych stosowanych przy zabezpieczaniu, pobieraniu, przechowywaniu i w badaniach poprzez określenie wymagań skierowanych do producentów i użytkowników.

W 2009 r. Narodowa Akademia Nauk (NAS) w Stanach Zjednoczonych opublikowała raport podkreślający brak standardów kryminalistycznych i potencjalny wpływ, jaki miało to na przebieg procesu dowodowego w wymiarze sprawiedliwości. Jednocześnie Unia Europejska dostrzegając problem transgranicznej przestępczości oraz konieczności wymiany informacji Decyzją ramową Rady 2009/905/WSiSW z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie akredytacji dostawców usług kryminalistycznych wykonujących czynności laboratoryjne wymogła na krajach członkowskich akredytację na normę ISO 17025 podmiotów realizujących czynności w zakresie kryminalistycznych badań DNA oraz odcisków palców.

Wiele krajów obecnie jest w trakcie opracowywania krajowych standardów kryminalistycznych i w celu skoordynowania działań konieczne było przeniesienie prac na poziom organizacji o zasięgu Światowym (ISO).

Skoordynowane opracowywanie międzynarodowych norm zwiększy zdolność do międzynarodowej wymiany dowodów kryminalistycznych i danych śledczych, co może mieć wpływ na śledztwa w sprawie zwalczania międzynarodowej przestępczości, w tym terroryzmu, oszustw i wykorzystywania dzieci.

Celem jest opracowanie norm, które:

- zwiększą wiarygodności dowodów kryminalistycznych;
- stworzą spójne praktyki pracy, które ułatwiają laboratoriom / agencjom kryminalistycznym z różnych krajów współpracę w ramach dochodzeń transgranicznych;
- umożliwią agencjom z różnych krajów wzajemnego wspierania się w przypadkach katastrof, które wyczerpią możliwości miejscowej jurysdykcji;

PLAN DZIAŁANIA KZ 505

DATA: 2019-05-31

Wersja: 2

Projekt uzgodniony w KZ

Strona 2

- pozwolą na wymianę wyników badań kryminalistycznych, informacji i danych śledczych, w tym udostępnianie baz danych;
- upewnią, że materiały eksploatacyjne do badań kryminalistycznych są odpowiednie do zamierzonego celu i nie mają wpływu na badane cechy;
- pozwolą na mobilność specjalistów nauk sądowych.

Normy opracowane w ramach ISO/TC 272 „Forensic Sciences” nie mają na celu zastąpienia norm ISO 17025 czy ISO 17020, a mogą być stosowane jako ich uzupełnienie, w ramach akredytacji podmiotów lub samodzielnie w modelu samooceny.

1. ŚRODOWISKO BIZNESOWE KZ

1.1 Opis środowiska biznesowego

Na działalność gospodarczą objętą zakresem KZ znaczący wpływ mają następujące uwarunkowania polityczne, gospodarcze, techniczne, prawne, społeczne i/lub aspekty regionalne/międzynarodowe:

- wymagania prawne oraz wytyczne i porozumienia międzynarodowe;
- rozwój technologii, technik i metod badawczych stosowanych w procesach kryminalistycznych;
- zmieniający się charakter przestępczości.

W polskiej Policji funkcjonuje 1650 techników kryminalistyki oraz 750 biegłych posiadających uprawnienia do wydawania opinii na potrzeby organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości. Oprócz 17 policyjnych laboratoriów kryminalistycznych, opinie obejmujące różny zakres badań są wykonywane również przez laboratoria/instytuty/biura badań kryminalistycznych podlegające Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Żandarmerii Wojskowej, Straży Granicznej, Zakłady Medycyny Sądowej, a także inne podmioty jak np. Polskie Towarzystwo Kryminalistyczne czy Instytut Ekspertyz Sądowych. Na terenie kraju występuje ponad 300 000 zdarzeń rocznie o charakterze kryminalnym, co wiąże się z koniecznością przeprowadzenia procesu dowodzenia, w tym także przeprowadzanych jest ponad 200 000 oględzin miejsc zdarzeń i blisko 100 000 badań kryminalistycznych.

Postępująca globalizacja stwarza konieczność unifikacji w wielu obszarach funkcjonowania poszczególnych państw. Przejawem tej integracji jest wprowadzanie zharmonizowanych przepisów prawa oraz unifikacji stosowanych procedur. W związku z tym, że coraz częściej działania przestępcze mają charakter transgraniczny, a w sam proces dochodzenia i postępowania sądowego zaangażowanych jest dwa lub więcej krajów, należy dążyć do uznawania poszczególnych etapów tego postępowania przez wszystkie kraje, eliminując tym samym dublowanie działań, które poza multiplikowaniem kosztów może znacząco wydłużyć samo postępowanie. Udział w Komitecie Zadaniowym, a za jego pośrednictwem w pracach innych organizacji międzynarodowych daje możliwość realnego wpływu na kształt, tematykę i zakres podejmowanych prac normalizacyjnych w dziedzinie kryminalistyki przy uwzględnieniu uwarunkowań i interesu polskiej strony, a zwłaszcza pionu techniki kryminalistycznej.

2 OCZEKIWANE KORZYŚCI Z REALIZACJI PRAC KZ

- szybka implementacja Norm opracowywanych przez Komitety CEN oraz ISO;
- podniesienie poziomu bezpieczeństwa krajowego poprzez zapewnienie skutecznego procesu dowodzenia przestępstw;
- podniesienie jakości świadczonych usług kryminalistycznych przez krajowe podmioty policyjne i pozapolicyjne;

PLAN DZIAŁANIA KZ 505

DATA: 2019-05-31

Wersja: 2

Projekt uzgodniony w KZ

Strona 4

- wsparcie przepisów prawnych w kontekście harmonizacji norm krajowych.

3 CZŁONKOSTWO W KZ

Każdy podmiot krajowy zainteresowany daną tematyką ma prawo zgłosić chęć uczestnictwa w KZ i po spełnieniu wymogów proceduralnych (procedura Z2-P3 w powiązaniu z Z2-P1) stać się członkiem KZ. Każdy członek KZ realizuje zadania KZ poprzez swoich reprezentantów.

Aktualny skład KZ jest podany na stronie www.pkn.pl, w Wykazie OT.

4 CELE KZ I STRATEGIA ICH REALIZACJI

4.1 Cele KZ

Celem KZ jest aktywny udział w opracowywanych przez ISO/CEN normach kryminalistycznych obejmujących całość tzw. procesu kryminalistycznego, a następnie udział w procesie transpozycji zapisów normy do przepisów krajowych pod kątem:

- ujednoczenia procesów badawczych w kraju, unifikacji stosowanych procedur;
- dostosowania metod postępowania na miejscu zdarzenia, metod badawczych, opracowywania opinii itp. do standardów europejskich i światowych;
- wzajemnego uznawania wyników czynności laboratoryjnych na miejscu zdarzenia przez państwa europejskie;
- przygotowanie polskiej wersji językowej norm opracowywanych w ISO/CEN.

4.2 Strategia ustalona do osiągnięcia celów KZ

- aktywny udział w powstawaniu Norm Europejskich będących w zakresie CEN/TC oraz norm na poziomie światowym będących w zakresie ISO;
- utrzymanie niezbędnej współpracy z innymi KT/KZ;
- starania o udział w pracach KZ nowych podmiotów w celu zwiększenia reprezentatywności ekspertów.

4.3 Aspekty środowiskowe

Aspekty środowiskowe będą uwzględniane przy poszczególnych etapach prac normalizacyjnych w szczególności przy badaniach mogących mieć negatywny wpływ na środowisko (np. badania chemiczne, utylizacja odpadów).

5 CZYNNIKI WPŁYWAJĄCE NA REALIZACJĘ PROGRAMU PRAC KZ I WPROWADZANIE NOWYCH TN DO PROGRAMU PRAC

Czynnikiem, który może mieć negatywny wpływ na terminowe wykonanie prowadzonych prac normalizacyjnych jest brak środków finansowych na uczestnictwo

PLAN DZIAŁANIA KZ 505

DATA: 2019-05-31

Wersja: 2

Projekt uzgodniony w KZ

Strona 5

w pracach grup roboczych przy opracowaniu projektu normy czy brak finansowania opracowania polskiej wersji normy.

Kwestie prawne oraz rozwiązania techniczne, które mogą pojawić się podczas opracowywania projektu normy mogą mieć również negatywny wpływ na prowadzone prace.

Każdy zainteresowany ma możliwość zgłaszania tematów normalizacyjnych (TN) wypełniając Karty nowego tematu (KNT) lub Karty propozycji tematu normalizacyjnego (KPT).

Każdy zgłoszony TN jest wprowadzany do programu KZ. KZ decyduje o kontynuacji lub zaniechaniu tematu normalizacyjnego.

W przypadku zgłoszenia i akceptacji większej liczby TN, KZ może podjąć decyzję o przekształceniu się w KT.

W programie prac prezentowane są wszystkie TN będące aktualnie w opracowaniu.

Program prac KZ znajduje się na stronie www.pkn.pl, w Wykazie OT, po wybraniu numeru właściwego KZ.

6 WYKAZ PROPOZYCJI TEMATÓW NORMALIZACYJNYCH, DLA KTÓRYCH KZ PRZEVIDUJE POZYSKANIE ZAMAWIAJĄCYCH W RAMACH PRAC NA ZAMÓWIENIE

W chwili obecnej nie przewiduje się pozyskiwania środków na opracowania prac na zamówienie.